

## **ТРУДОВА ПОЛІТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ ФРАНКЛІНА РУЗВЕЛЬТА (1933–1939 РР.)**

**Прокоп'юк Уляна,**

здобувачка вищої освіти першого рівня  
історичного факультету  
Тернопільського національного педагогічного  
університету імені Володимира Гнатюка  
e-mail: prokopiuk.uliana.03@gmail.com

Науковий керівник: **Костюк Леся,**

кандидат історичних наук, доцент  
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства  
Тернопільського національного педагогічного  
університету імені Володимира Гнатюка

Трудова політика адміністрації Ф. Рузвельта стала основою для значних змін у соціально-економічній структурі США в період Великої депресії. Її метою було не лише створення робочих місць, а й вдосконалення трудових стандартів, запровадження мінімальної заробітної плати та боротьба з безробіттям. Стратегії, які були реалізовані в рамках Нової угоди (New Deal), змінили не лише внутрішню економічну ситуацію в США, а й мали важливі наслідки для розвитку соціальної політики та трудових відносин у багатьох країнах світу [1, с. 87].

Метою даного дослідження є аналіз трудової політики адміністрації Франкліна Делано Рузвельта в період 1933–1939 рр., зокрема її впливу на подолання Великої депресії в США, розвиток трудових відносин, формування сучасних стандартів праці та ролі уряду у забезпеченні соціально-економічної стабільності.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати основні економічні та соціальні передумови, що спричинили розробку трудової політики адміністрації Ф. Рузвельта.
2. Розкрити зміст і цілі ключових трудових реформ та програм: Works Progress Administration (WPA), National Industrial Recovery Act (NIRA), Fair Labor Standards Act (FLSA), Wagner Act та інших.
3. Оцінити вплив трудової політики на рівень безробіття, умови праці та розвиток профспілкового руху в США.
4. Визначити основні досягнення і недоліки трудових реформ Рузвельта, їхню критику з боку бізнесу та консервативних політичних сил.
5. Простежити довгостроковий вплив трудової політики адміністрації Ф. Рузвельта на формування сучасної моделі соціально-трудових відносин у США та її значення для міжнародного досвіду боротьби з економічними кризами.

Історіографія питання. Проблематика трудової політики адміністрації Франкліна Рузвельта привернула значну увагу дослідників як у США, так і за їх межами.

Класичні підходи до аналізу реформ Рузвельта представлені в роботах Мілтона Фрідмана [1], який критично оцінює зростання ролі держави в економіці, та Алана Грінспена [3], який розглядає соціальні наслідки реформ. Дж. Томас [2] і Р. Шустер [8] акцентують увагу на економічних реформах і їх зв'язку з підготовкою США до Другої світової війни.

Ф. Рузвельт у власних доповідях та листах [4; 7] висвітлював бачення урядових програм, їхній моральний та соціальний сенс. Праці С. Джонсона [9] і Р. Картера [10] містять детальний аналіз окремих програм Нової угоди, таких як WPA і PWA, розглядаючи їх у контексті боротьби з безробіттям і стимулювання економіки.

Дослідження Нортон [6] і Сміта [5] розглядають розвиток соціального захисту та профспілкового руху в контексті трудової політики 1930-х років.

Загалом, історіографія теми демонструє широкий спектр підходів – від апологетичних оцінок Нової угоди як ключового етапу модернізації США до критичних інтерпретацій, які підкреслюють ризики державного втручання в економіку.

Під час президентства Ф. Рузвельта уряд зосередився на забезпеченні трудових прав громадян, підтримці зайнятості та вдосконаленні трудових відносин. Реформи були спрямовані на створення робочих місць, покращення умов праці та захист прав працівників. Так, президент впровадив серію законів та ініціатив, які зробили його уряд найбільшим роботодавцем в країні, а також заклав основи для сучасної трудової політики США.

Зауважимо, що у перші роки Великої депресії рівень безробіття в США досяг катастрофічних розмірів, перевищуючи 25 % [2, с. 219]. Тому одним з перших завдань адміністрації Ф. Рузвельта було надання роботи мільйонам безробітних. Це завдання було вирішене через створення численних урядових програм зайнятості.

Однією з ключових ініціатив трудової політики стало створення Works Progress Administration (WPA), яка забезпечила роботою понад 8 мільйонів американців у різних секторах економіки [3]. Програма мала дві основні мети: по-перше, боротьбу з безробіттям, по-друге, розвиток інфраструктури та підтримку культурної спадщини. За час існування WPA було створено понад 650 000 кілометрів доріг, 124 000 мостів, а також понад 8 000 бібліотек і 1 000 театрів. Важливою складовою цієї програми стала підтримка культури через проекти в сфері мистецтва, що дозволило забезпечити зайнятість для тисячі художників, письменників та музикантів [4].

Крім того, створення робочих місць у культурному секторі допомогло зберегти національну спадщину, бо значна частина художників, музикантів і письменників також змогла знайти роботу через цю програму. WPA стала однією з найбільших і найуспішніших ініціатив трудової політики Рузвельта, що допомогла США поступово вийти з економічної кризи.

Іншою важливою складовою трудової політики адміністрації Ф. Рузвельта був National Industrial Recovery Act (NIRA), підписаний в 1933 р. Цей закон став одним з ключових інструментів для підтримки економіки та працівників в період депресії. NIRA мав на меті створення планів для відновлення індустрії, встановлення мінімальних заробітних плат, обмеження робочих годин та забезпечення справедливих умов праці для робітників [5, с. 12].

Одним із найважливіших елементів NIRA стало створення Національної адміністрації відновлення (NRA), яка вела контроль за встановленням стандартів в різних галузях економіки. Так, NRA домоглася підвищення мінімальної заробітної плати, зменшення робочого часу, встановлення стандартів для праці на підприємствах. Водночас закон надавав підприємствам свободу укладати угоди про встановлення колективних трудових договорів між роботодавцями та профспілками [6, с. 553].

Однією з основних реформ у трудовій політиці Ф. Рузвельта стало встановлення мінімальної заробітної плати та обмеження максимальних робочих годин. У рамках Fair Labor Standards Act (FLSA), який був прийнятий у 1938 р., було введено законодавче обмеження на максимальну кількість робочих годин (40 годин на тиждень) і встановлено мінімальну заробітну плату, що забезпечило робітників від експлуатації. Цей закон також заборонив дитячу працю та визначив критерії для понаднормових виплат [7].

Ці кроки значно покращили умови праці для американських робітників, дозволивши їм отримувати справедливую компенсацію за свою працю та зменшивши рівень експлуатації. Закон також стимулював економіку, оскільки збільшення доходів робітників сприяло зростанню споживчого попиту та економічної активності.

Іншим важливим аспектом трудової політики Ф. Рузвельта було посилення ролі профспілок. Адміністрація Рузвельта підтримала право працівників на організацію в профспілки та укладання колективних договорів [8, с. 133]. Важливим кроком стало прийняття Законодавства Вагнера (Wagner Act) в 1935 р., який надав працівникам право організовувати профспілки без страху бути звільненими. Закон також створив Національну раду з трудових відносин (NLRB), яка контролювала відносини між роботодавцями і працівниками та дозволяла працівникам ініціювати переговори з роботодавцями для захисту своїх прав.

Ці кроки зробили профспілки важливою силою в американській економіці, що мало довготривалий вплив на розвиток трудових відносин і захист прав працівників у США.

Незважаючи на численні досягнення, трудова політика Рузвельта не уникла критики. Частина підприємців і консервативних політиків виступала проти розширення ролі уряду в економічних питаннях. Вони вважали, що урядові програми, такі як WPA та NIRA, створювали зайву бюрократію, підвищували податки і погіршували бізнес-клімат [9, с. 725–753]. Також деякі підприємці та роботодавці скаржилися на обмеження в кількості робочих годин і заробітних плат, оскільки це призводило до підвищення витрат на виробництво.

З іншого боку, програми Ф. Рузвельта допомогли зменшити соціальну нерівність і створити соціальний контракт між робітниками та урядом, що стало основою для розвитку середнього класу в Америці в наступні десятиліття. Для порівняння, подібні ініціативи, які мали місце в інших країнах під час і після Великої депресії, демонструють спільні риси та різниці в підходах до боротьби з безробіттям і захисту трудових прав.

У результаті реформ Рузвельта, США стали не лише лідером у боротьбі з безробіттям, але й заклали основу для сучасної трудової політики, що включає в себе захист прав працівників, підтримку профспілок та державні гарантії мінімальних стандартів праці. Їх впровадження стало важливим прикладом для інших країн, що шукали способи відновлення економіки та стабільності після світових економічних криз [10, с. 6].

Щоб підсумувати вище написане, нами розроблено таблицю 1 із основних подій та даних. Ця таблиця дає чітке уявлення про основні ініціативи трудової політики адміністрації Рузвельта, їх мету та досягнення, які мали значний вплив на економічне і соціальне життя США в період Великої депресії.

**Табл. 1.**

**Ключові ініціативи та досягнення трудової політики  
адміністрації Франкліна Рузвельта**

| Ініціатива/Закон                        | Рік введення | Мета                                                                                                           | Основні досягнення                                                                     |
|-----------------------------------------|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Works Progress Administration (WPA)     | 1935         | Створення робочих місць через інфраструктурні та культурні проекти                                             | Забезпечено роботою понад 8 мільйонів людей, проведено важливі інфраструктурні проекти |
| National Industrial Recovery Act (NIRA) | 1933         | Відновлення промисловості через стандартизацію умов праці, створення робочих місць і забезпечення стабільності | Встановлені стандарти для робочих умов і розпочато процес відновлення промисловості    |

|                                           |      | індустріальної економіки                                                                                                 |                                                                                                             |
|-------------------------------------------|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Fair Labor Standards Act (FLSA)           | 1938 | Встановлення мінімальної заробітної плати, обмеження робочих годин та заборона дитячої праці                             | Встановлено мінімум для заробітної плати і обмежено робочі години, вперше закріплена заборона дитячої праці |
| Wagner Act (National Labor Relations Act) | 1935 | Захист прав працівників на організацію профспілок і проведення колективних переговорів                                   | Підтримка прав працівників на організацію профспілок, що значно зміцнило рух за права робітників            |
| Public Works Administration (PWA)         | 1933 | Фінансування будівництва важливих інфраструктурних проєктів, що забезпечували робочі місця та стимулювали економіку      | Побудовано численні дороги, мости, школи та інші інфраструктурні об'єкти, що підтримали економіку           |
| Civilian Conservation Corps (CCC)         | 1933 | Програма працевлаштування для молодих людей, спрямована на роботу з природними ресурсами та розвиток національних парків | Програма, що допомогла молоді знайти роботу та отримати досвід роботи в природоохоронних проєктах           |

**Висновки.** Трудова політика адміністрації Ф. Рузвельта мала великий вплив на розвиток трудових відносин та економічну ситуацію в США під час Великої депресії. Програми урядової зайнятості, такі як WPA, та важливі реформи, що забезпечили мінімальну заробітну плату, обмеження робочих годин і створення профспілок, стали основою для формування сучасних трудових стандартів у країні. Хоча політика Ф. Рузвельта зустріла опір з боку бізнесу та консервативних сил, її позитивний вплив на умови праці та соціальне забезпечення залишається значним і визначає розвиток трудових відносин у США до сьогодні.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Friedman, M. . Capitalism and Freedom. Kyiv: Osnovy. 2009. 202 s.
2. Thomas, G. New Deal: American Response to the Crisis of the 1930s. Munich: Verlag. 2017. 340 s.
3. Greenspan, A. Economic Reforms and Their Impact on Social Relations in the United States. New York: McGraw-Hill Education. 2010.
4. Roosevelt, F. D. A Nation in Crisis: Franklin D. Roosevelt's Report to the U.S. Congress. Washington: Government Printing Office. 1938.
5. Smith, J. Labor Policy in the Great Depression in the USA: A Comparative Analysis Oxford: Oxford University Press. 2015. 28 s.
6. Norton, P. Social Protection in the USA: Historical Context and Contemporary Challenges. London: Routledge. 2011. 541–567 s.

7. Roosevelt, F. D. The Letters of Franklin D. Roosevelt. Washington: The Library of America. 2006. URL: <http://www.fdrlibrary.marist.edu/archives/collections/franklin/?p=collections/findingaid&id=510&template=print&disabletheme=1>
8. Schuster, R. Transition from the Great Depression to World War II: Economic Reforms in the USA. Berlin: Springer. 2014. 238 s.
9. Johnson, S. The New Deal and Social Policy in the USA: Fighting Unemployment and Economic Problems. Chicago: University of Chicago Press. 2012. 725–753 s.
10. Carter, R. Reforms in the USA during Roosevelt's Administration: Economic Recovery through Social Programs. Washington: Brookings Institution Press. 2013. 17 s.